

[H. K. Sørensen.]

eller hvad man nu kan more sig med at sige.

Jeg sagde før, at det er med rette, man er gået langsomt, for netop på dette område er det ganske klart at man kan gøre skade ved at forcere en udvikling frem, der ikke er i samklang med befolkningens modenhed og villighed til at gå ind for de pågældende krav til denne arbejdskraft. Det er nemlig denne befolkningens udvikling, der må afgøre, hvornår den ærede socialdemokratiske ordførers personlige ønske om bogføringspligt for alle vil kunne opfyldes. Det kan først opfyldes i det øjeblik, befolkningen er villig dertil og magter det.

Bogføring har i mange, mange år været skæmmet af nogen stivhed i konstruktionen, af gamle latinske betegnelser, det vil altså sige udtryk og teknik, som for så vidt gjorde sagen nemmere for de indviede, men unægtelig frastødte nogle, fordi de ikke umiddelbart lod sig forstå, og først i nyere tid er en klarere form kommet til udtryk, mystikken er i nogen grad hævet, og moderne handels og produktions krav om eksakte oplysninger for at kunne tilrettelægge virksomheden har gjort nødvendigheden af ordentlig bogføring klar for mange flere end tidligere.

Men til hvor små virksomheder og til hvor mange brancher anser man det i dag for nødvendigt at stille krav om egentlig bogføring? Det er herom og om, hvor elastiske kravene kan formes, at det vil dreje sig under behandlingen af dette lovforslag. Man har denne gang i modsætning til ved forsøget i 1954 udvidet kredsen af bogføringspligtige betydeligt, bl. a. ved under loven at lægge enhver landbrugsejendom, som er underkastet regnskabspligt i henhold til kontrolloven. Nu tror jeg ikke, det så meget vil dreje sig om spørgsmålet bogføring eller ikke i landbruget som om, hvilket omfang, hvilken form bogføringen skal have.

Regnskabspligten eksisterer jo, og med regnskabspligt følger i virkeligheden nødvendigheden af at gøre noteringer året igennem for overhovedet at blive i stand til at opstille et regnskab. Sådanne noteringer gøres nu engang lettest i kronologisk form i en simpel regnskabsbog, der meget vel kan være indrettet på en sådan måde,

at en enkelt systematisk sortering af posteringerne samtidig opnås, det samme, som man ellers vil opnå gennem en hovedbog, hvilket begreb lovforslaget opretholder. Vi må gennem udvalgsbehandlingen bestrebe os på at finde en formulering, der sikrer, at kravene ikke bliver større end det, som begrebet „nødvendigt og tilstrækkeligt for formålet“ tilsiger, og videre må det tilsigtes, at kravene ikke bliver større, end at indehaveren af et landbrug, en handelsvirksomhed eller en håndværksvirksomhed selv kan forstå nødvendigheden deraf. Jeg lægger stærkt vægt på, at indehaveren selv, om han vil, kan udføre arbejdet uden at skulle afholde ekstra omkostninger til lønnet medhjælp, det være sig konsulent eller revisor.

Jeg opholder mig så stærkt ved disse ting: „nødvendigt og tilstrækkeligt omfang“ og ved indehaverens eller lederens forståelse for bogføringen og hans mulige direkte arbejde dermed, fordi der her er tale om noget væsentligt. Bogholderi har i sig selv en usalig tendens til at medføre dobbelt arbejde og blive så specificeret, at noget af overskueligheden går tabt — derfor de stærke krav til, at det kun skal være i nødvendig og tilstrækkeligt omfang.

Der er endvidere en tendens til at lade mennesker eller institutioner uden for virksomhederne tage sig af bogholderi og regnskabsvæsen, og dermed mener man sagen i gode hænder. Det er den også, når hensyn tages til skattemæssige forhold, og det er navnlig dette hensyn, der har været medvirkende til denne udvikling, men det indebærer den fare, at den indlevni og forståelse af bogføringen, der er nødvendig, for at der kan drages den rette nytte deraf til nutidens og fremtidens hovedformål, rigtig kalkulation og prisansættelse, ikke får lov til at udvikle sig, og derfor det andet stærke hensyn til, at den nødvendige og tilstrækkelige bogføring skal kunne mestres af virksomheden, af landbrugeren, af indehaveren selv. Dette hensyn har samme vægt i alle erhverv og for alle størrelser af foretagender, og disse hensyn kan imødekommes i vor tid dels gennem moderne bogholderiteknik, dels gennem en forenkling af kravene. Goethe havde måske nok ret i at anse det dobbelte italienske bogholderi for en af verdens